

Aapeli-myrskyn kyselyn tuloksia

Kaikki eivät edes tiedä, miten myrskyyn varaudutaan

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry ja Ilmatieteen laitos järjestivät kyselyn, jonka tavoitteena oli selvittää ihmisten tietoisuutta rajuilman saapumisesta ja siihen varautumisesta. Kyselyssä kartoitettiin myös syntyneiden vahinkojen laatua ja syntynyttä avun tarvetta.

TIIVISTELMÄ

Vastaajat

Kyselyyn kertyi 1014 vastausta aikavälillä 9.-16. tammikuuta. Ruotsinkieliseen versioon vastasi 844 ihmistä, suomenkieliseen 170.

Selvästi eniten vastauksia saatiin Pohjanmaalta (712 ihmistä eli 71 % kaikista vastaajista, jotka ilmoittivat maakuntansa). Suurin osa (65 %) vastanneista asuu haja-asutusalueella ja kiinteistötyypeistä yleisin on omakotitalo (79 %). Vastanneiden yleisin ikäryhmä oli 18-34 -vuotiaat (27 %).

Tieto myrskystä

Vastaajista suurin osa (86 %) oli myrskyn alkaessa sisätiloissa, autoilemassa 7 % ja jalkaisin ulkona 6 %. Yhdeksän kymmenestä vastaajasta oli saanut tiedon myrskystä etukäteen: monet jo useita päiviä ennen myrskyä (51 %) tai ainakin edellisenä päivänä (34 %). Tieto myrskystä tavoitti monet vastaajat useita kanavia pitkin: television kautta siitä ilmoittaa kuulleensa lähes puolet (48 %), internetin kautta 42 % ja Ilmatieteen laitoksen Sää-sovelluksen kautta 36 % vastaajista.

Myrskyyn varautuminen

Vastaajista 40 % kertoo varautuneensa myrskyn aiheuttamiin sähkökatkoksiin. Lisäksi 30 % myös siirsi irtotavarat suojaan, 14 % varoitti muita ja 11 % siirsi auton turvalliseen paikkaan. Avovastauksissa kerrottiin tarkemmin, miten varauduttiin: vettä ja ruokaa varattiin muutaman päivän tarpeiksi, puhelimet ladattiin, etsittiin taskulamppu ja pattereita. Ne, joilla oli generaattori, varasivat sen valmiiksi. Monet ostivat lisää kaasupulloja tai hankkivat polttopuuta. Lisäksi saatettiin kaataa pihapiirin kaatumisriskissä olevia puita etukäteen.

”Akkukäyttöisten laitteitten lataus, kynttilät turvallisiin paikkoihin valmiiksi ja tulitikut viereen, taskulamput saataville, ruokaa valmiiksi retkikeittimellä lämmitettäväksi, tulisijaan esilämmitys ja puuta valmiiksi, lisävaatetus saataville.”

40 % vastanneista kertoo kuitenkin, ettei erityisemmin varautunut myrskyn tuloon. Näin vastanneista jotkut kertovat, etteivät tienneet myrskystä ennen sen saapumista; toiset eivät osanneet ennakoida, miten voimakas siitä tulisi.

”För att jag fick reda på att det skulle bli storm straxt före det blev storm”

”En uskonut myrskyn olevan kovin voimakas kotiseudullani. Iltapäivälehtien jatkuvat hehkutukset ukkosista, lumisateista ja myrskyistä turruttavat.”

Osa varautumatta jättäneistä vastaajista ei tiennyt, miten myrskyyn edes voisi varautua. Osa taas arveli, ettei erityisiä toimenpiteitä tarvita. Erityisesti kerrostaloasuminen mainittiin syynä sille, ettei myrskyyn varautuminen ole mahdollista tai tarpeen.

”Bor i ett höghus i mitten av en stad. Bilen var parkerat på ett sådant ställe så det fanns inte risk för att träd faller. El och vatten är sällan borta långa stunder i en stad eftersom det bor så många människor där.”

Lisäksi jotkut kertoivat, että ovat aina varautuneita – Aapeli-myrsky ei siis vaatinut heiltä erityisiä toimenpiteitä.

”Olen varautunut pieniin muutaman päivän myrskyihin/sähkökatkoihin tavallaan koko ajan.”

Myrskyn vaikutukset

Yli puolet (53 %) kyselyyn vastanneista koki arkea hankaloittavan sähkökatkon. Lisäksi puhelinyhteyksissä oli ongelmia (17 % vastaajista kertoi kokeneensa), rakennukset tai ajoneuvot saivat vaurioita (11 % ja 2 %) tai suunnitelmia piti muuttaa (6 %). Lisäksi avovastauksissa kerrottiin tielle kaatuneiden puiden ja nietostuneen lumen haitanneen liikumista ja sähkökatkon aiheuttaneen ruokien pilaantumista. Vastaajista 29 % kertoi, ettei myrsky aiheuttanut heille hankaluuksia.

”Dörr blåste bort, skogsskador ca 400 kubik.”

Vain 1 % vastanneista kertoo soittaneensa myrskyn takia hätäkeskukseen: useimmiten asia koski kaatunutta puuta, joka aiheutti vaaraa. 15 % vastaajista kuitenkin kertoo tarvinneensa ulkopuolista apua esimerkiksi rakennusten tai sähkölinjojen päälle kaatuneiden puiden raivaamiseen tai lumen auraamiseen. Moni sai naapuriapua, jotkut kävivät suihkussa tai asuivat tuttavien luona. Myös pelastuslaitos, sähköyhtiö, puhelinyhtiö, vakuutusyhtiö ja metsänhoitoyhdistys mainittiin avun lähteinä.

”Koka hos grannen, ladda telefoner hos granne, värma oss i annat hushåll.”

Kun kysyttiin tavoista, joilla myrskyt ovat viime vuosina vaikuttaneet vastaajien arkielämään, sähkökatkot olivat selvästi merkittävin (80 % vastaajista valitsi sen, kun sai ilmoittaa 1-2 tärkeintä vaikutusta). Myös metsävahingot (34 %) ja liikenteen hankaloituminen (20 %) ovat vaikuttaneet arkeen.

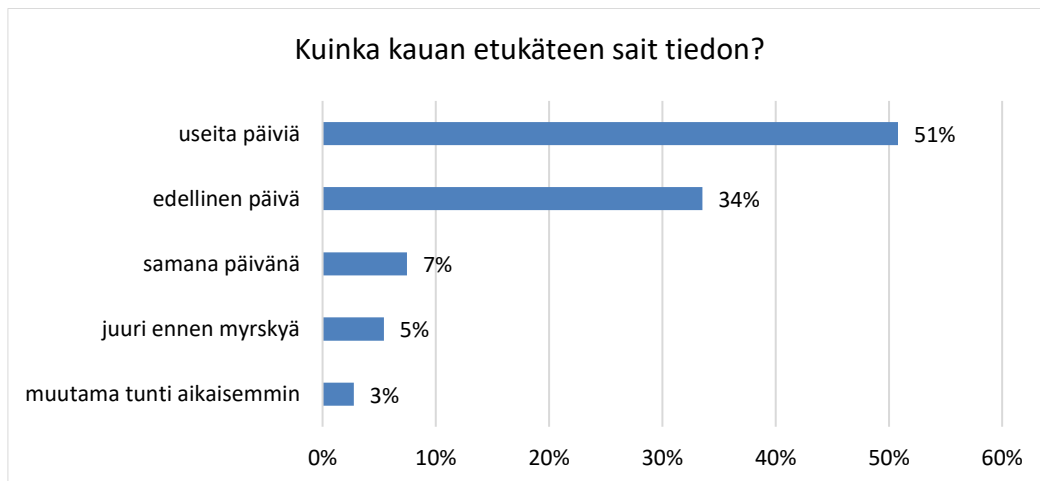
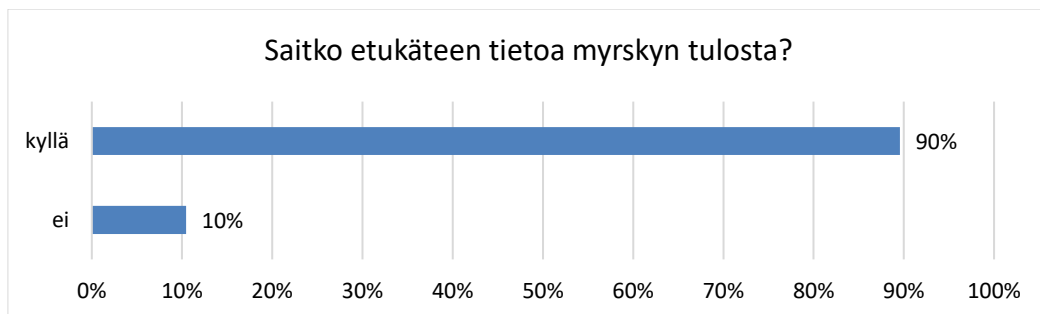
Tuleva varautuminen

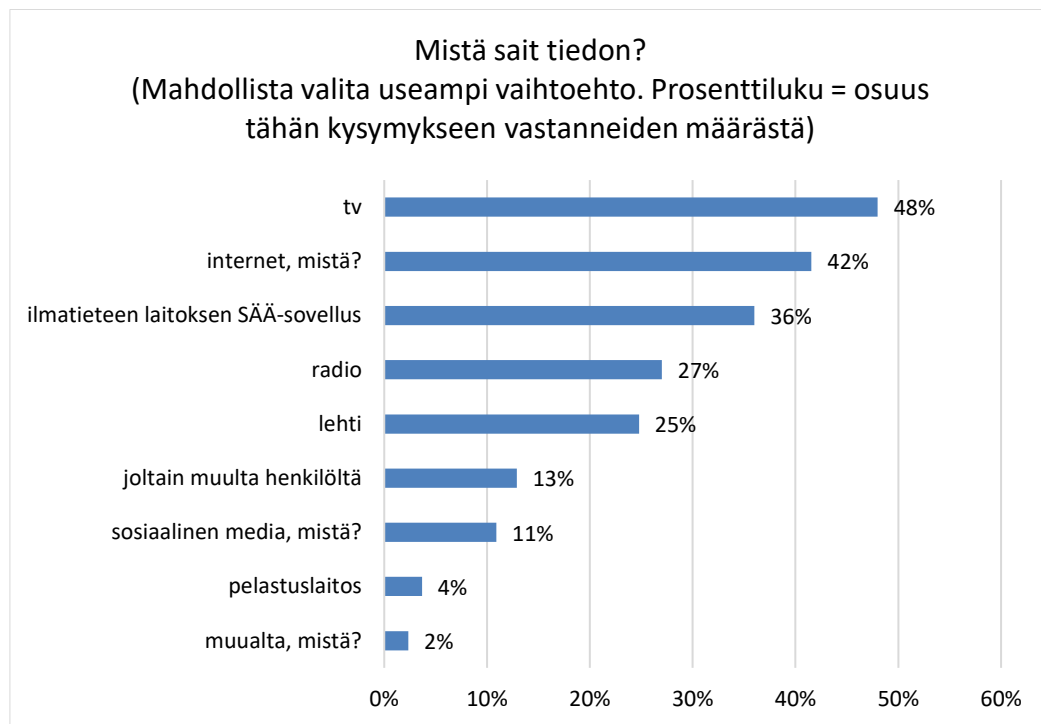
Vastaajista 73 % aikoo varautua tulevaisuudessa sähkökatkoihin, 43 % huolehtia omasta turvallisuudestaan myrskyssä ja 39 % suojata omaisuutensa. Avovastauksissa esiintyvät yleisimmin

kotivarasta huolehtiminen (vesi, ruoka, paristot ja vara-akut, kynttilät, taskulamput) sekä generaattorin/aggregaatin hankkiminen. Myös vakuutusehtojen tarkistaminen, uutisten seuraaminen, myrskysäällä sisällä pysyminen sekä irtotavaroiden siirtäminen suojaan tarvittaessa mainittiin usein.

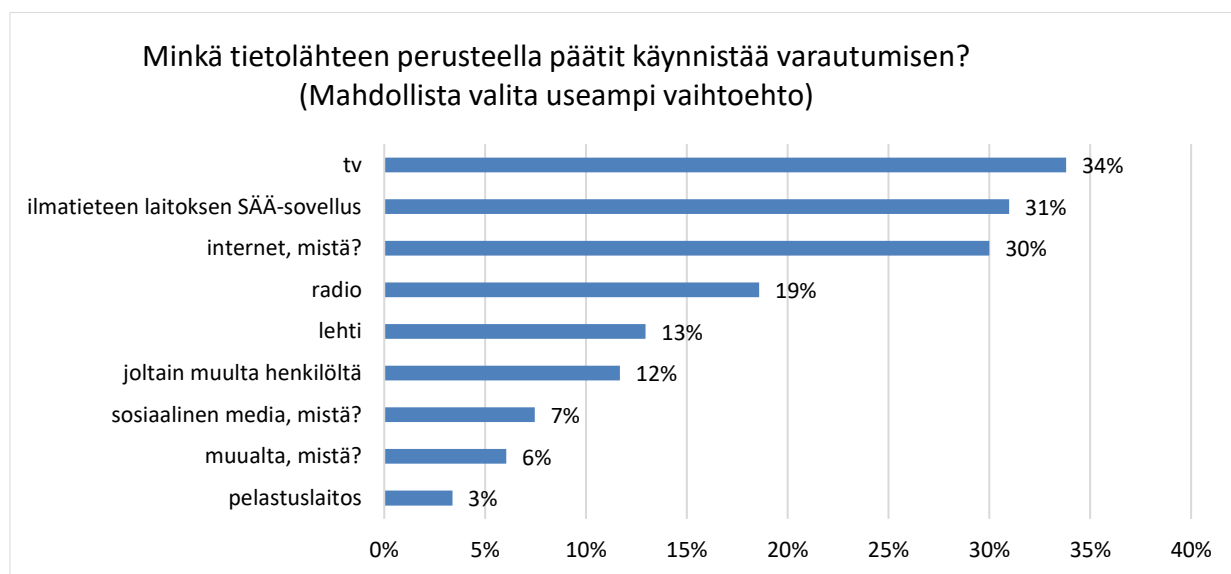
”Selvittää, maksaako vakuutusyhtiö tai sähköverkkoyhtiö vahingon aikaiset varavoiman hankkimisen tai polttoaineet. Jos, niin mikä yhtiö.”

1. Tieto myrskystä

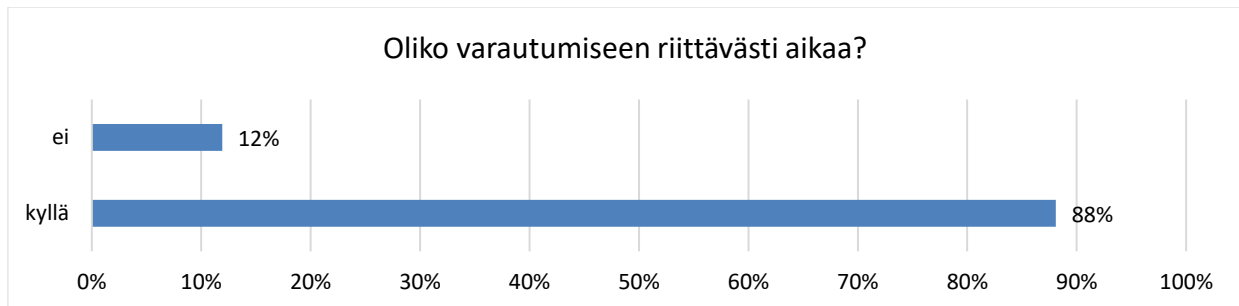

Yleisimmät avovastaukset kohdissa "Internet" ja "sosiaalinen media": Ilmatieteen laitos, Facebook, Twitter, iltapäivälehdet.

Yleisimmät avovastaukset kohdissa "internet" ja "sosiaalinen media": Ilmatieteen laitos, Foreca, Facebook, Yle.

2. Myrskyyn varautuminen

Avovastausten sisältöä:

MITEN VARAUDUIN?

Kotivara tarkistettiin: taskulamppu, vettä, ruokaa, pattereita, kännykät ladattuna. Generaattori esille, ostettiin lisää kaasupulloja, puuhella ja polttopuut valmiuteen.

Myrskytuhoihin varauduttiin: kaadettiin myrskyssä mahdollisesti kaatuvat puut etukäteen.

"Gaskaminer i skick, vatten i dunk, högre värme i svala utrymmen som buffert, ficklamporna i skick."

"Akkukäyttöisten laitteitten lataus, kynttilät turvallisiin paikkoihin valmiiksi ja tulitikut viereen, taskulamput saataville, ruokaa valmiiksi retkikeittimellä lämmitettäväksi, tulisijan esilämmitys ja puita valmiiksi, lisävaatetus saataville."

"Aloitin tiedottamisen järjestön somesivuilla (fb + ig)."

EN VARAUTUNUT – MIKSI?

”En tiennyt myrskystä”

”För att jag fick reda på att det skulle bli storm straxt före det blev storm”

”En tiennyt, miten paha myrsky on tulossa”

”En uskonut myrskyn olevan kovin voimakas kotiseudullani. Iltapäivälehtien jatkuvat hehkutukset ukkosista, lumisateista ja myrskyistä turruttavat.”

”Den informationen jag fick var 18 ms vilket inte behöver förberedelse”

”Stormen verkade inte vara så farlig i början. Kändes som en helt vanlig storm först.”

”En tiennyt miten varautua”

”Vet inte riktigt vad jag skulle ha gjort, laddade telefonen fast den gick nästan inte att använda ändå. Det går ju tex inte att värma huset extra mycket i förväg och dylik”

”Bor i ett höghus i mitten av en stad. Bilen var parkerat på ett sådant ställe så det fanns inte risk för att träd faller. El och vatten är sällan borta långa stunder i en stad eftersom det bor så många människor där.”

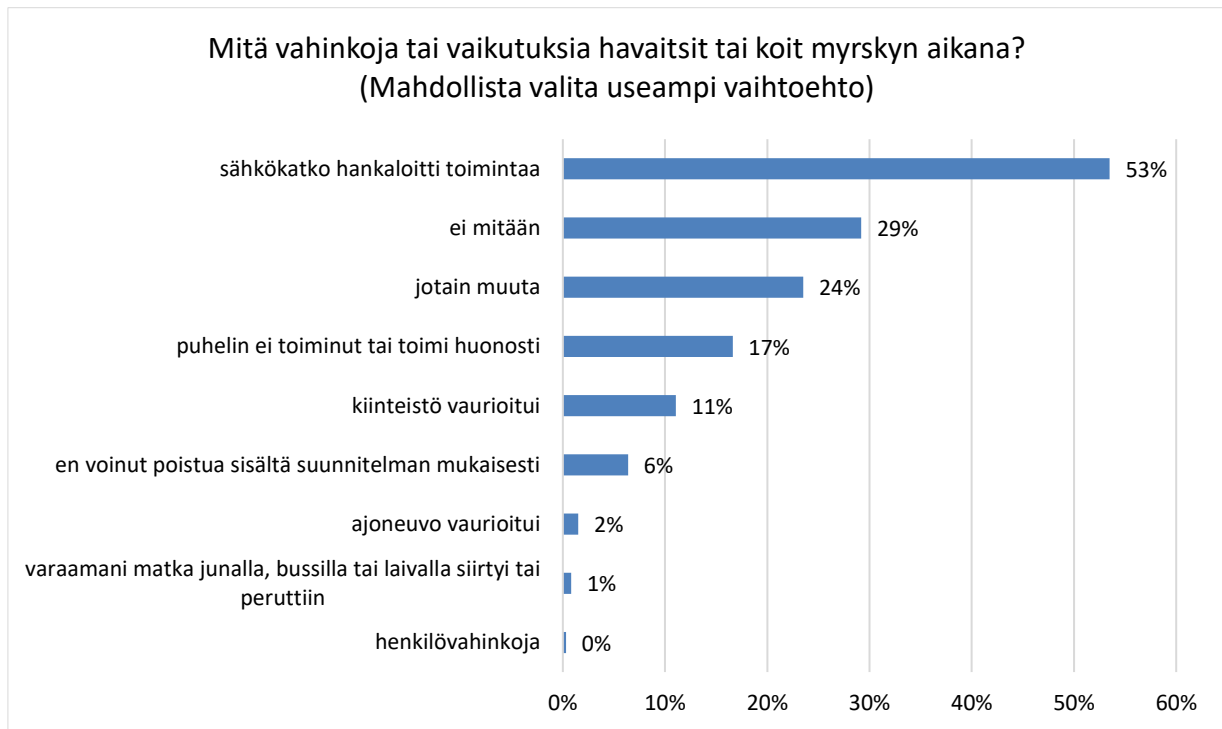
”Olen aina varautunut”

”Meillä on sähkölinjat maakaapeloitu.”

”Olen varautunut pieniin muutaman päivän myrskyihin/sähkökatkoihin tavallaan koko ajan.”

”Har inte mycket mera att förbereda, bor man ut i skärgården får man alltid vara beredd på oväders problem.”

3. Myrskyn vaikutukset

Avovastauksissa tarkennettiin seuraavasti:

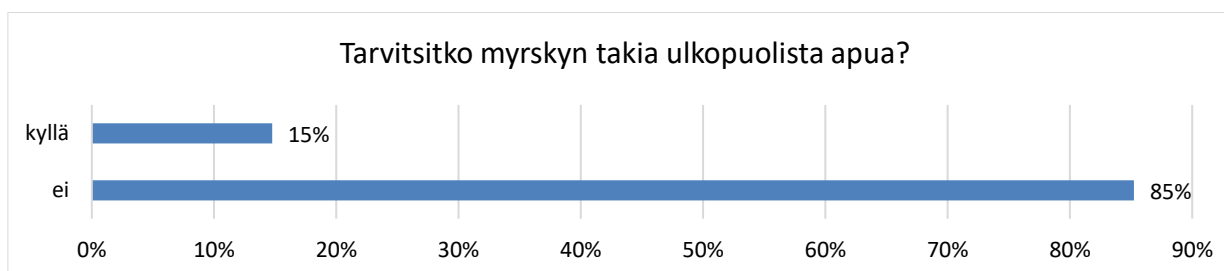
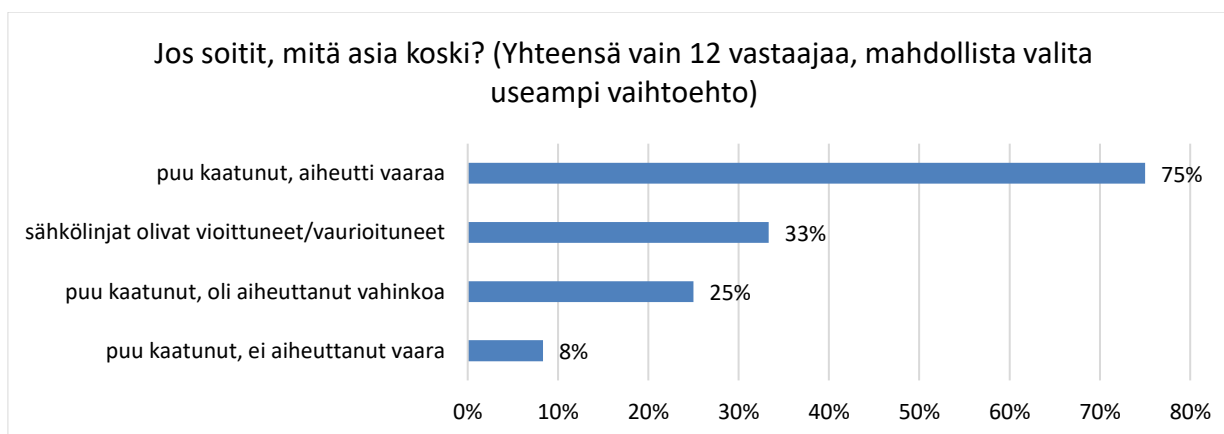
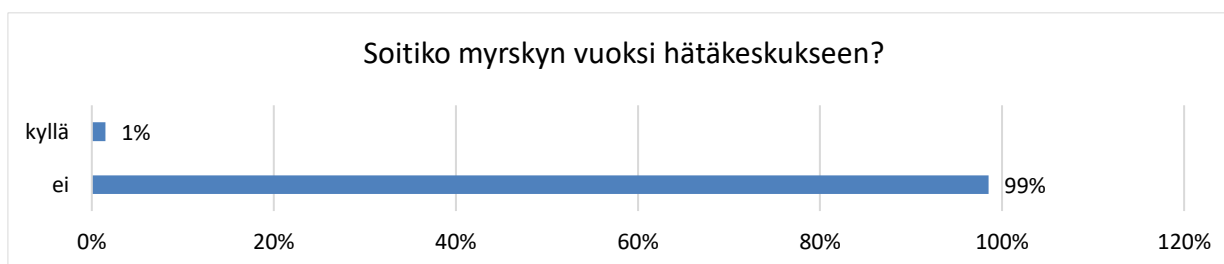
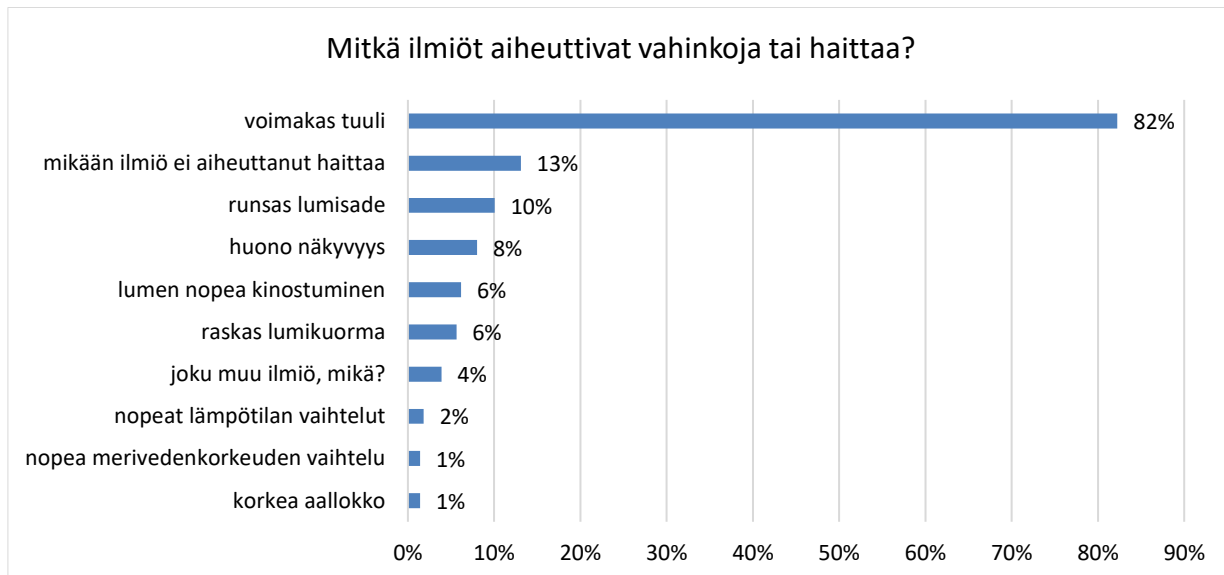
Sähkökatko: Kesto 10 minuutista yli viikkoon.

Vahingoittunutta omaisuutta: autoja, rakennuksia ja veneitä jäi puiden alle, kattopeltejä irtosi, metsää kaatui, irtain tavara (remonttitarvikkeet, pihahuonekalut) lensi tuulen mukana, sähkökatkon takia tuli ruokahävikkiä.

Jotain muuta: Tielle kaatuneet puut ja nietostunut lumi haittasivat liikkumista, internet ei toiminut.

”Dörr blåste bort, skogsskador ca 400 kubik.”

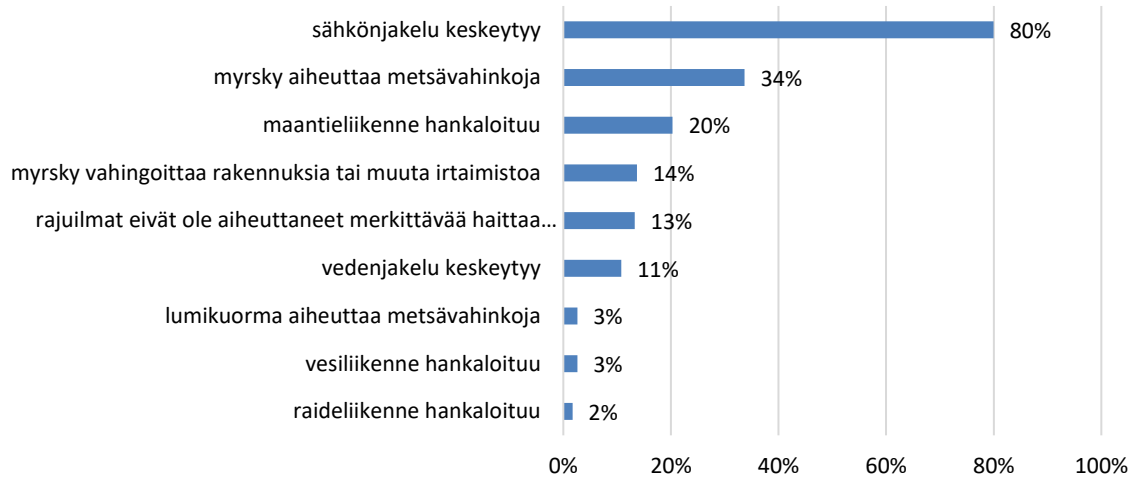
”Jobbade. Strömavbrott på äldreboendet. Oroliga boende. Strömmen kom och gick. Varje gång den kom tillbaka tändes alla lampor i varje rum.”

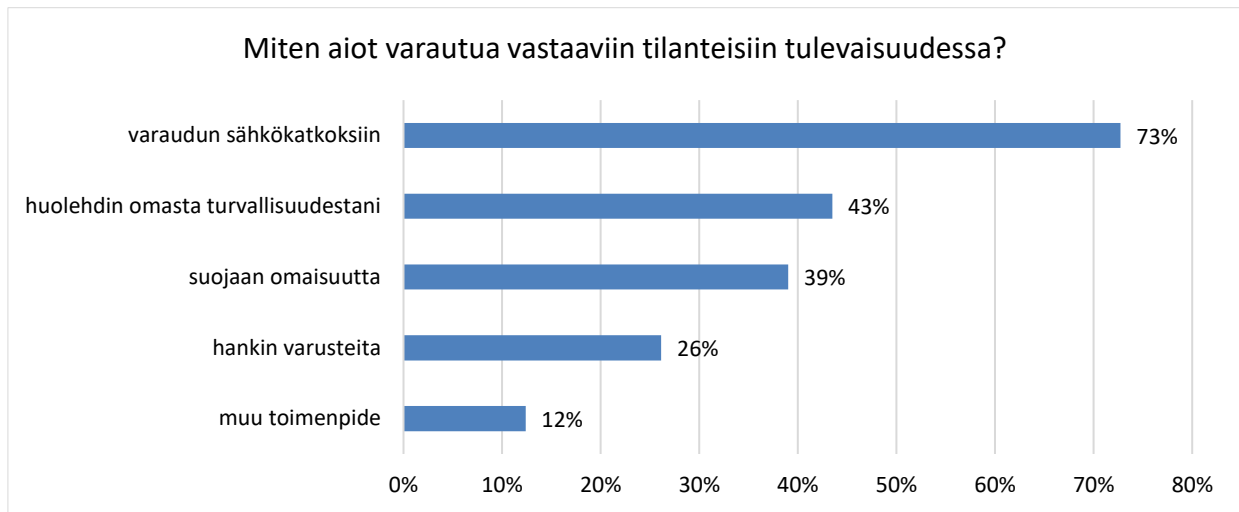
"Elbolaget gick inte att komma fram vare sig med telefon eller epost. Men Grannen som hade samma problem hade fått kontakt efter 45min i telefonkö, så via hanns kontakt löste sig elproblemen efter ca 36h."

"Koka hos grannen, ladda telefoner hos granne, värma oss i annat hushåll."

Mitkä myrskyjen aiheuttamista yleisimmistä haitoista ovat viime vuosina vaikuttaneet eniten arkielämääsi? (Valitse kaksi)

4. Tuleva varautuminen

Avovastauksissa useimmin mainittuja suunnitelmia varautumisen suhteen:

- kotivarasta huolehtiminen (vesi, ruoka, paristot ja vara-akut, kynttilät, taskulamput jne)
- generaattorin/aggregaatin hankkiminen
- uutisten seuraaminen
- sisällä pysyminen myrskyssä
- irtotavaroiden siirtäminen suojaan myrskyltä

"Kollar att inget finns ute som kan flyga runt omkring. Ser över träd som ev börjar se dåliga ut ifall det är risk att dom faller över tak."

"Selvittää, maksako vakuutusyhtiö tai sähköverkkoyhtiö vahingon aikaiset varavoiman hankkimisen tai polttoaineet. Jos, niin mikä yhtiö."